

2010-02-14

Region Skåne

LRF Skånes remissvar på RUS Regional Utvecklings Strategi, Det öppna Skåne 2030

LRF Skåne har getts tillfälle att komma med synpunkter på remissen och Skånes regionala utvecklingsstrategi 2030.

Sammanfattning

Jord- och skogsbruket är en förutsättning för att klara klimatmålen och det hållbara samhället. Jorden och skogen binder stora mängder kol. Den "gröna cellens" betydelse för det hållbara samhället bör därför lyftas fram mer och ses som en viktig resurs. Det är därför viktigt att den Regionala Utvecklingsstrategin skapar möjligheter för ett lönsamt och produktivt jord- och skogsbruk och att politiker och myndigheter ser den potential som finns inom De Gröna Näringarna.

- Jord- och skogsbruket är en förutsättning för att nå klimatmålen och det hållbara samhället.
- Vid offentlig upphandling skall samma regler gälla för importerade livsmedel som för svenska livsmedel.
- Skånes jordbruksmark skall i första hand användas för att producera livsmedel.
- Livsmedels- och skogsstrategierna har stor betydelse för Region Skånes utvecklingsmöjligheter.

Allmänt om LRF

LRF är en intresse- och företagargrupp med folkrörelsetraditioner. Basen för LRFs organisation är den lokala nivån. I Skåne finns LRF på ca 120 orter och har en organisation för att bevaka näringspolitiska frågor på kommunal nivå. LRF Skåne är en av 17 regioner i landet. LRF har ca 140 000 medlemmar varav drygt 16 000 är organiserade i Skåne.

Med rätt förutsättningar, av vilka en del tas upp i vårt yttrande nedan, finns det möjlighet för de gröna näringarna att växa i regionen, vilket skapar såväl arbetstillfällen som skatteintäkter.

De gröna näringarna i Skåne

I Skåne län bor drygt 1,3 miljoner människor. Av dem bor ca 10 procent utanför tätorterna, (riksgenomsnittet 15 procent). Landytan är drygt en miljon hektar (ca 2,5 procent av Sveriges yta) och cirka 80 procent används till jord- och skogsbruk, vilket är betydligt högre än i landet som övrigt. År 2018 fanns det runt en halv miljon hektar jordbruksmark som brukades av ca 9 000 företag. Varje jordbruksföretag sysselsatte direkt i genomsnitt 2,8 personer. Skåne har stor betydelse för svensk livsmedelsframställning i alla led

2010-02-14

från jordbruk till partihandel. Skåne står för 45 procent av hela Sveriges omsättning inom livsmedelsindustrin. Cirka 25 procent av den svenska livsmedelsindustrin finns i Skåne.

Den skånska livsmedelsproduktionen gör skillnad för hela landet.

Skåne har mångfalden från slättbygd, mellanbygd till skogsbygd

Skåne har en avgörande betydelse för svensk produktion av livsmedel och förnybar energi. Skånska lantbrukare ger möjlighet till ökad tillväxt, upprätthållande av sysselsättning och en levande landsbygd. Vi värnar folkhälsan genom att minimera antibiotikaanvändningen i vår djurproduktion och vi tar ansvar för miljö, djurvälstånd och biologisk mångfald. Jordbruket skapar det öppna och tillgängliga skånska landskapet och ger allmänheten tillgång till naturen.

Tillsammans säkerställer vi livsmedelsförsörjningen nu och i framtiden.

Jord- och skogsbruket är en förutsättning för att klara klimatomställningen och det hållbara samhället

En av de stora utmaningarna är att finna lösningar för att klara klimatomställningen och det hållbara samhället. Jord- och skogsbruket är en förutsättning för att klara regionens och Sveriges klimatmål. Ett aktivt jord- och skogsbruk binder en stor mängd koldioxid i träden och i marken. Båden jorden och skogen är en "kolfälla". Det är därför viktigt att Region Skåne skapar förutsättningar för ett lönsamt jord- och skogsbruk.

Den offentliga upphandlingen har stor betydelse i klimatomställningen och för det hållbara samhället. När vi importerar livsmedel, som produceras under andra villkor än i Sverige, så påverkar det klimatomställningen mer, än de regler och villkor som ställts upp för den svenska livsmedelsproduktionen. Samma regler skall gälla vid upphandling av importerade livsmedel t ex inom djurskydd och miljö som för svensk produktion.

Ökad trädanvändning vid byggande av bostäder, andra byggnader och inom infrastruktur minskar utsläppen av växthusgaser. Idag finns både kunnande och teknik för att nyttja trädprodukter inom många områden/produkter som kan ersätta petroleumråvaror.

För att kunna nyttja de möjligheter som de gröna näringarna har för klimatomställningen och det hållbara samhället krävs att jordbruk- och skogsmark inte exploateras för t ex byggnation, infrastruktur eller naturvård om det inte är absolut nödvändigt.

2010-02-14

Miljöbalken

Kap 3 4 § Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse.

“Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk”.

LRF Skåne framhåller att det viktigaste samhällsintresset idag är klimatomställningen och det hållbara samhället. Trots detta exploateras jordbruksmark i stor omfattning i Skåne. Här anser vi att Region Skåne i den Regionala Utvecklingsstrategin måste ta en tydlig ställning för att bevara den produktiva skånska jordbruksmarken och skogen.

När jordbruksmark skall exploateras så görs det med argument att jordbruksmarken skall skyddas men den kan exploateras om det sker genom förtätning eller i stationsnära områden. LRF Skåne anser att detta är ett sätt att rättfärdiga att jordbruksmark tas i anspråk för exploatering, vilket vi kraftigt motsätter oss.

Här vill LRF Skåne visa på ett exempel:

När en markägare ville bebygga en bostad i Tomelilla kommun på egen mark, ca 800 kvm, där det inte fanns några synpunkter från vare sig kommunen eller närboende, så stoppade Länsstyrelsen i Skåne hans byggnadsplaner med hänvisning till MB kap 3 4§. Samtidigt som man godkände exploatering av 30 ha/10++ mark i Stångby i Lunds kommun, vilket totalt kommer att omfatta ca 180 ha/åkermark när utbyggnaden i Stångbyområdet verkställs.

För Region Skåne och Skånes kommuner innebär förtätning exploatering av jordbruksmark som sker i direkt anknytning till befintlig bebyggelse. LRF Skåne menar att detta är en anmärkningsvärd tolkning av vad förtätning innebär. Vi anser att förtätning innebär att man ökar exploateringsgraden inom befintliga, bebyggda områden.

Merparten av de stationsnära områdena i Skåne finns på de högst klassificerade jordbruksmarkerna i Skåne, vilket innebär en fortsatt exploatering av de bästa jordbruksmarkerna.

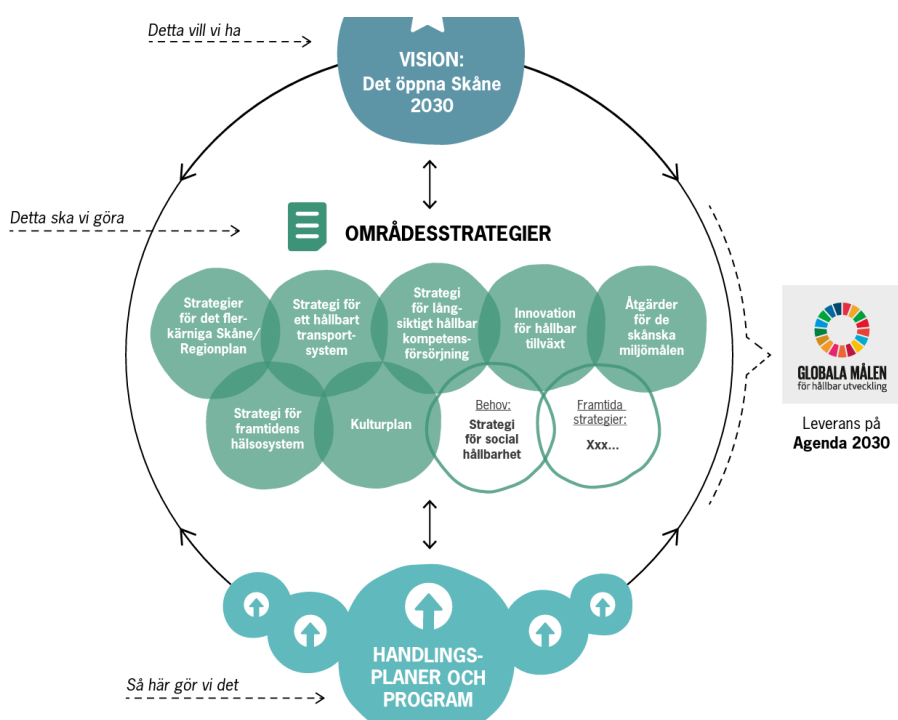
Skall byggnation eller verksamhetsområden anläggas på jordbruksmark, via förtätning eller att de är stationsnära, så krävs att markintranget minimeras. Studier (SLU Alnarp) visar att i Sverige används betydligt större ytor för byggnation och verksamhetsområden än i andra länder i Europa. Vi efterfrågar

2010-02-14

en tydligare samhällsplanering som bygger på ett resurseffektivt nyttjande av markresurser och att man tar del av den forskning som finns tillgänglig. Det öppna landskapet och välskötta skogar är ett signum för Skåne, vilket ger nyttjade av allemansrätten och möjligheter till ett rikt friluftsliv. För att betes-, ängs- och hagmarker skall finnas kvar och inte växa igen eller beskogas krävs betande djur. Här krävs det att Region Skåne går från ord till handling och att man tar ansvar för detta i den offentliga måltiden och verkar för att det är lokala, skånska och svenska råvaror som serveras och upphandlas.

Skånes regionala utvecklingsstrategi Vision – Allmän inledning

Under vision så presenteras en del strategier.

LRF Skåne anser att den skånska livsmedelsstrategin och skogsstrategin skall finnas med på bilden ovan och vara viktiga underlag för Region Skånes utveckling. LRF Skåne anser att det är viktigt eftersom det har tagits en nationell livsmedelsstrategi och en regional livsmedelsstrategi som har bäring på det övergripande målet att öka den skånska och svenska livsmedelsproduktionen. Viktigt är även att den regionala Skogsstrategin kopplas till det Nationella Skogsprogrammet.

Ur ett hållbarhetsperspektiv, som grundar sig på de 17 globala målen dvs Agenda 2030, är den skånska livsmedelsproduktionen en förutsättning för att klara samhällets utmaningar.

2010-02-14

Världens befolkning ökar, klimatet förändras, skånsk landsbygd och dess livsmedels- och energiproduktion kan göra skillnad.

Skåne har förutsättningarna med jordens bördighet, rent vatten och för det mesta ett gynnsamt klimat till att producera mat och energi.

Genom att Skåne kan producera mer mat och mer energi, på den skånska marken, tar vi ett ansvar för vår miljöpåverkan, regionalt, nationellt och globalt.

**Det öppna Skåne 2030 Målsättningar:
Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet**

“Den som bor i Skåne ska ha möjligheter att leva sitt liv efter egna preferenser och försörja sig själv.”

Det måste finnas bra förutsättningar och möjligheter att bedriva lönsamt företagande på landsbygden”.

“Alla ska ha nära till grönområden och det ska vara enkelt att nå naturen genom hållbart resande”

Kollektivtrafiken måste förbättras på landsbygden, dels för att våra företagare kan ha arbetskraft som inte är beroende av eget fordon, dels för att privatpersoner kan bo på landsbygden och arbeta i en tätort. Inte minst är kollektivtrafiken till för alla boende på landsbygden.

Skall ett landsbygdsföretagande fungera så måste övriga i familjen kunna ta sig till skola, fritidsaktiviteter mm. Idag krävs “även i Skåne” att boende på landsbygden måste ha två bilar. Föräldrar lägger många timmar på transporter så att deras barn skall kunna nå fritidsaktiviteter. Även för äldre är det viktigt med en väl fungerande kollektivtrafik så att de kan bo på landsbygden.

“Det öppna Skåne ska erbjuda ett öppet landskap med en varierande vegetation som bidrar till produktion av mat och därmed biologisk mångfald”.

Skånes odlingslandskap tillhandahåller en mängd viktiga ekosystemtjänster, exempelvis pollinering, mat, fiber, kretslopp av näringsämnen, vattenreglering och kolsänka. Skåne har Sveriges bästa produktionsklimat med rent vatten, bra klimat, bördiga jordar och mycket artrika betesmarker, samt många produktionsgrenar och unika grödor, exempelvis sockerbetor, nya proteingrödor och stärkelsepotatis.

2010-02-14

Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor

Det öppna Skåne ska vara globalt konkurrenskraftigt med en ekonomi som bidrar till ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Vi ska utveckla en levande landsbygd med en tradition och kompetens att producera hållbar mat. Skåne med sin bördiga jordbruksmark och rent vatten har Sveriges största avkastning på råvara för livsmedel och energi.

Klimatförändringarna ställer nya krav på produktion där den skånska jordbruksmarken har en nyckelroll för produktion av mat och energi. Skåne är Sveriges viktigaste producent av livsmedel. En betydande del av landets livsmedelsproduktion sker i vårt landskap. De Gröna Näringarna i Skåne har möjlighet att bli en stark tillväxtmotor för Region Skåne.

Att producera skånsk mat ska vara attraktivt i ett hållbarhetsperspektiv

“Skåne är en utvecklad bioekonomiregion där kombinationen av starka lärosäten, jord- och skogsbruk, viktiga biobaserade värdekedjor och avancerad tillverkning ger regionen goda konkurrensförutsättningar. Vi ska nyttja den potential som finns för att utveckla innovationer inom miljöteknik och bioekonomi, till exempel användning av biologiska råvaror inom trähusbyggnation, biobaserade material och kemikalier”.

LRF Skåne delar helt skrivningen i utvecklingsstrategin om Skåne som bioekonomiregion.

Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer

En välmående landsbygd är beroende av en välmående stad och vice versa. Stad och Land behöver varann. En genomtänkt markanvändning för säkerställande av en jordbruks- och livsmedelsproduktion med en ökande andel av närproducerad mat.

“Skånes mark- och vattenresurser ska tas till vara och utvecklas på bästa sätt för att utgöra goda livsmiljöer för människor, djur och natur”.

Det är livsmedelsproduktionen, med hjälp av mark och vattenresurser, som har skapat det skånska landskapet. Betande djur är en förutsättning för ett öppet landskap och biologisk mångfald.

Skåne ska ha en frisk miljö och en hållbar resursanvändning

Skånes skogs- och jordbruksnäringar är omfattande och utgör grundförutsättningar för livsmedelsproduktion och De Gröna Näringar, samt ger förutsättningar för fritids- och rekreationsmöjligheter. Den “gröna cellens” betydelse (dvs betydelsen av produktion som bygger på fotosyntesen) för det hållbara samhället bör därför lyftas fram mer och ses som en viktig resurs.

2010-02-14

Den skånska livsmedelsproduktionen tar tillvara naturkapitalet på ett resurseffektivt sätt.

”Skåne ska ha en långsiktigt hållbar markanvändning. Det ska säkra friska skogar och produktiv åkermark, som har lika stor betydelse för näringar i regionen som för friluftsliv, rekreation och vår kulturmiljö”.

Det är ju bra att livsmedelsproduktionen anses ha lika stor betydelse, men är det tillräckligt, är rekreation och friluftsliv viktigare än klimatsmarta livsmedel?

”Kraftsamla för friska ekosystem i hav, sjöar och vattendrag samt en hållbar vattenförsörjning” – LRF Skåne vill betona vikten av att samhället tar ett större ansvar för hanteringen av dag- och avloppsvatten, t ex när hårdgjorda ytor anläggs vars vatten kan påverka dikningsföretag etc.

Det är viktigt att säkerställa att jordbruket har tillgång till vatten för att säkra en stabil och jämn livsmedelsproduktion. Här måste jordbrukets behov av vatten tas upp som en likvärdig part till dricksvatten, industri och ekologiska faktorer när vatten fördelas.

Skåne ska ställa om för att klara välfärden

Att vara frisk och må bra är en förutsättning, inte bara för hälsa och god livskvalitet, utan för ett hållbart nyttjande av välfärdstjänsterna. Människor behöver kunskap om den egna hälsan och ekonomisk möjlighet att välja hälsosam svensk, skånsk mat - det billigaste sättet att främja en frisk befolkning, nu och i framtiden. Den offentliga sektorn kan fungera som draglok när det gäller innovation och utveckling av tjänster och produkter som är kopplade till mat.

Skåne ska vara globalt attraktivt

Skåne är Sveriges kornbod, vår matkultur är en viktig del av vår potential. Den skånska maten är en viktig del av helhetsupplevelsen på en resa. Skånskt lantbruk står för en viktig del av den kulinariska turismen. Det skånska landskapet med varierande grödor och skogar är ett ”signum” för Skåne och uppskattas av såväl skåningar som tillresta. Det skånska landskapet ger möjligheter och förutsättningar för lönsamma företag på landsbygden inom många näringar.

Helen Rosengren
Regionchef
LRF Skåne